

Jaudinanti, poetiška ir paslaptinga...
Delia Owens, bestslerio „Ten, kur gieda vėžiai“ autorė

ISKILUSI ŽEMĖ

ROMANAS

„THE NEW YORK TIMES“
BESTSELERIS

CLARE
LESLIE HALL

baltos lankos

Clare Leslie Hall

Įskilusi žemė

romanas

Iš anglų kalbos vertė Rita Vidugirienė

baltos lankos

Ūkininkas negyvas, jis negyvas, ir dabar visiems rūpi viena – kas jį pražudė. Ar tai buvo nelaimingas atsitikimas, o gal žmogžudystė? Panašu į žmogžudystę, sako jie, šūvis į širdį toks tikslus, jog greičiausiai to ir siekta.

Jie laukia, ką pasakysiu. Dvi poros akių gręžte gręžia. Bet kaip jiems pasakyti tai, ko iš manęs tikisi, žodžius, kuriuos mes tolydžio kartojome likus kelioms minutėms iki atvykstant policijai?

Purtau galvą. Man reikia daugiau laiko.

Teisingai sakoma: pačią paskutinę akimirką prieš akis gali prabėgti visas tavo gyvenimas. Mudu ir vėl esame tas vaikinukas ir mergaičiukė, su visu tuo, kas dar bus ateityje, – šviesos ir kerinčio grožio, naktų po žvaigždėmis didinga platybė.

Jis laukia mano žvilgsnio, o kai pakeliu į jį akis, nusišypsos ir galvos linktelėjimu leidžia suprasti, kad jam viskas gerai.

„Nagi, sakyk, Bete. Sakyk, tuojau pat.“

Vėl pažvelgiu jam į veidą, tokį gražų, kaip tada ir dabar, ir visada, paskutinis mudviejų žvilgsnis prieš viskam pasikeičiant.

1968

Hemstonas, Šiaurės Dorsetas

– Gabrielis Vulfas grįžo gyventi į Medoulandsą, – sako Frankas prie pusryčių stalo, ir tas vardas kone sukelia manyje sprogimą. – Dabar išsiskyręs. Vienas pats, su savo berniuku, karaliauja toje milžiniškoje valdoje.

– O.

Regis, tik vieną tą žodį teturiu.

– Štai ką pamaniau, – sako Frankas. Jis atsistoja ir apėjęs stalą sustoja prie manęs, suima mano veidą rankomis, pabučiuoja. – Mes neleisim tam kvėšai pridaryti mums bėdos. Neturėsime su juo jokių reikalų.

– Kas tau pasakė?

– Vakar vakare girdėjau kalbas smuklėje. Regis, prirėmė dviejų didžiulių sunkvežimių visai jų mantai atgabenti iš Londono.

– Gabrieliui čia nepatiko. Ir kodėl jis nusprendė grįžti?

Jo vardas iš mano lūpų nuskamba keistai, pirmą kartą po daugelio metų ištariu jį garsiai.

– Daugiau nėra kam prižiūrėti tos valdos. Tėvo seniai nebėra, motina – kitame pasaulio krašte. Tikėkimės, iki kaklo įklimpusi pasiutusio dingo šūde.

Toks jau tas Frankas, visada sugeba mane prajuokinti.

– Ir vis dėlto, ko jis čia atsikraustė? – mesteli Frankas atsainiai, bet aš pajuntu jo galvoje kirbančią neišsakytą mintį. „Jei ne dėl tavęs.“ – Pamatysi, viską parduos ir persikels į Las Vegasą, Monte Karlą ar kokią kitą vietelę, kur trinasi... – jis ieško žodžio ir atrodo patenkintas savimi jį radęs, – *žvaigždės*.

Frankas ūkyje praleidžia bemaž visą laiką šviesiu paros metu, o neretai ir naktį, prižiūrėdamas mūsų gyvulius ir tvarkydamas žemę. Jis dirba sunkiau nei bet kuris kitas iš tų, kuriuos pažįstu, bet visada randa laiko pasigrožėti pavasario saulėlydžiu arba staigiu, svaiginančiu vėversių skrydžiu, jo harmonija su orais ir laukine gamta giliai įaugusi į kraują. Tai vienas iš daugelio dalykų, kurie man jame patinka. Frankas neturi laiko skaityti romanų ar eiti į teatrą. Jis neatpažintų sausos martinio skonio, jei kas nors šliūkštelėtų į veidą. Jis yra Gabrielio Vulfo priešingybė, bent jau to, apie kurį skaitome laikraščiuose.

Stebiu, kaip mano vyras atsirėmęs į duris aunasi aulinius. Po dvidešimties minučių jo oda bus kiaurai persmelkta karvės mėšlo tvaiko.

Kitoje pusėje smarkiai trinkteli laukujės durys, ir Frankas krūpteli.

– Kad tave kur, – taria ir taip staigiai atlapoja duris, kad jo brolis į kambarį stačiai įgriūna.

Mūsų rytai visada prasideda panašiai.

Džimis, vis dar įraudęs po vakarykščio alaus, primerktomis akimis, plaukų sruoga styro lyg būtų sutepta žele, kreipiasi į mane:

– Bete, aspirino? Plyšta galva.

Nuo komodos paimu vaistinėlę, kurios dažniausiai prireikia gelbėti Džimį nuo pagirių. Kadaisė joje buvo pilna paracetamolio vaikams ir pleistriukų, skubios pagalbos priemonių.

Juodu skiria penkeri metai, bet Frankas ir Džimis atrodo tokie panašūs, kad iš tolo man net sunku juos atskirti. Jie gerokai virš metro aštuoniasdešimties ūgio, tamsiais, kone juodais plaukais ir tokių mėlynų akių, kad žmonės neretai suglumę į juos stebeilija. Akis jiedu paveldėjo iš savo motinos, bent taip girdėjau, nors man niekada neteko su ja susitikti. Abu vilki padėvėtas velvetines kelnės ir storus marškinius, ant kurių netrukus užsitemps tamsiai mėlynus kombinezonus, kasdienę jųdviejų uniformą. Kaime juos kartais vadina „dvyniais“, bet tik juokais; Frankas yra daugeliu atžvilgių vyresnysis brolis.

– O kas čia sakė: „tik baigsiu pintą ir namo“? – sako Frankas Džimiui šyptelėdamas.

– Alus yra Dievo atlygis už sąžiningą dienos triūsą.

– Citata iš Biblijos?

– Jeigu ir ne, turėtų būti.

– Vidurdienį būsime prie ėriukų. Ten ir susimatysim? – šūkteli man Frankas, kai jiedu su broliu kvatodami drožia pro duris į kiemą.

Kai vyrai išeina melžti karvių ir virtuvė sutvarkyta, laukia daugybė darbų. Išskalbti kalnus skalbinių, – dabar abiejų brolių kombinezonai praskalauti ir padėti ant skalbimo lentos. Suplauti indus po pusryčių. Iššluoti grindis, o tą tenka daryti be paliovos, kad ir kaip dažnai imčiausi šluotos.

Bet, užuot puolusi prie darbų, užsiplikau puodelį šviežios kavos, apsivelku seną neperšlampamą Franko striukelę ir įsitaissiusi prie metalinio staliuko dairausi po mūsų laukus, kol mano žvilgsnis pasiekia tikslą: trys skirtingo aukščio raudoni kaminai, iškylantys viršum žalių ąžuolų kupetų horizonte.

Medoulandsas.

Anksčiau

1955

Nė nenutuokiu, kad peržengiau svetimos valdos ribas, sklandau svajų pasaulyje, galva kimšte prikimšta romantiškų scenarijų, kuriuose aš visada įveikiu kliūtis ir triumfuuju. Įsivaizduoju, kaip stoviu šalia fontano ir plūstant vientisam orkestro garsų srautui priimu aistringą meilės prisipažinimą. Šiuo metu skaitau daug Austen ir Brontės romanų, tad esu linkusi pagražinti tikrovę.

Matyt, spoksau į dangų, tikra to žodžio prasme sklandydama padebesiais: susidūrimas įvyksta iš niekur nieko.

– Kas per velniava?

Tas vaikėzas, į kurį atsitrenkiu, tiksliau, jo petys trenkėsi į manąjį, toli gražu ne romano herojus. Aukštas, laibas, arogantiškas, tarsi ponas Darsis paauglystėje.

– Ar nematai? – klausia jis. – Tai privati žemė.

Man tas „privačios žemės“ reikalas yra kiek absurdiškas, ypač kai girdžiu tokį šaižų ledinį akcentą. Pieva, kurioje esame, žalia ir vilnyta, ąžuolai su debesų žiedų aureole, – tai Anglija visa savo didybe. Keatsas, Wordsworthas. Tuo visi turėtų mėgautis.

– Tau tai kelia šypseną? – Jis atrodo toks susierzinęs, kad vos susituriu nenusijuokusi.

– Mes tyrų tyruose. Čia nieko daugiau nėra. Kaip tai gali būti svarbu?

Vaikinukas akimirką stebeilija į mane, pamažu leisdamas žodžiams nusėsti.

– Tu teisi. Dieve. Kas man negerai. – Jis ištiesia ranką, taikos balandį. – Gabrielis Vulfas.

– Žinau, kas tu.

Jis žvelgia į mane tikėdamasis išgirsti mano vardą. Bet aš dar nenusiteikusi jo sakyti. Esu girdėjusi kalbant apie Gabrielį Vulfą, garsųjį gražuolį iš didžiojo namo, bet pirmą kartą matau jį gyvai. Jo veidas malonus: tamsios akys, įrėmintos blakstienomis, dėl kurių mano draugės galėtų ryžtis bet kam, banguoti rudi plaukai krenta ant kaktos, aštrūs skruostikauliai, daili nosis. Galima sakyti, aristokratiško grožio. Bet mūvi tvido kelnės, sukištas į vilnones kojines. Ant pečių lyg apsiaustą užsimetęs tokio pat tvido švarką su tabaluojančiu diržu. Senuko drabužiai. Jis visiškai ne mano tipo.

– Ką čia veikei?

– Ieškojau vietelės, kur galėčiau pasėdėti ir paskaityti. – Išsitraukiu iš palto kišenės knygą – plonytį Emily Dickinson tomelį.

– O. Poezija.

– Kalbi lyg būtum kiek nusivylęs. Tau labiau prie širdies P. G. Wodehouse'as?

Jis atsidūsta.

– Žinau, ką galvoji. Bet tu klysti.

Vėl šypteliu, nesusituriu.

– Gal tu moki skaityti mintis?

– Manai, kad esu kažkoks besmegenis pliuškis buržua. Bertis Vusteris*.

Pakreipiu galvą ir įdėmiai jį nužvelgiu.

* Anglų rašytojo P. G. P. G. Wodehouse'o knygos herojus. (Čia ir toliau – vert. past.)

– Jam patiktų tavo apdarai, reikia pripažinti. Jis pasakytų, dabitiški.

Kai Gabrielis nusijuokia, jis visas tarytum pasikeičia.

– Tai senos mano tėvo žvejo kelnės. Nugvelbiau iš dėžės daiktų, skirtų išparduoti. Nebūčiau jų movęsis, jei būčiau žinojęs, kad taip reaguosi.

– Štai, pasirodo, ką tu veiki gyvenime, žvejoji?

– Taip, tik ten, apačioje. Parodysiu tau, jei norėtum.

– Maniau, kad tokiems varguoliams kaip aš ten negalima kelti kojos?

– Todėl ir turi ten apsilankyti. Buvau šiurkštus ir norėčiau užglaistyti savo kaltę.

Stypsau priešais jį dvejodama. Nenoriu įsivelti į kažką, iš ko būtų sunku išsikapanoti. Juk teieškojau gražios vietelės, kur galėčiau pasėdėti ir paskaityti.

Jis vėl nusišypso, ta veidą keičiančia šypsena. Gražus net su tais senuko apdais.

– Turiu sausainių. Prašau, eime.

– Kokių sausainių?

Gabrielis sudvejoja.

– Su vaniliniu kremu.

Fontanas, orkestras. Ežeras, sausainiai. Na, nepasirinksi.

– Na, tada... – tariau, ir taip viskas prasideda.